

Megjelenik
minden vasárnap.
Előfizetési ár:
helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 4 ft. 40 kr.
Félévre . . . 2 ft. 20 kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 10 kr.
Vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 4 ft. 50 kr.
Félévre . . . 2 ft. 40 kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 20 kr.

Mindennemű kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

KOMÁROM.

Hirdetés- és beiktatási díj
a 30 kr. bélyegilletéken kívül:
a négyszer hasábjott perit sor helye 5 kr.

Nyilttéri közlemények beiktatása a hirdetésmények díja szerint számítatik.

Mindennemű díjak a lap tulajdonos és kiadóhoz dunasor, 83. sz. saját házához czimezve küldendők.

Társadalmi, gazd., vegyes tartalmú helyi s vidéki érdekű közlöny.

Kölesöntőkék és kamatok.

Nem szenved félséget, hogy jelenleg alig van tárgy, mely inkább foglalkodtatná az elméletet, mint az uzsora kérdése. A mostani kedvezőtlen pénzügyi viszonyok csak elősegítették mezőgazdaságunk e megülő rákfenéjének terjedését. s még azokat is meggyőzték arról, hogy ellene szükséges tenni valahára valamit, a kik látták ugyan az általa előidézett bajokat, de azért, az egyoldalú tudományos elmélet hatása alatt állva, folytonosan ellenzői voltak az uzsora-törvények ismétbehozatalának.

Alig hat éve, hogy az 1868. évi XXXI. t. cz. által az uzsora-törvények eltöröltettek, s e rövid időszak máris elég volt annak bebizonyítására, hogy az idézett törvény is csak egyike volt a nem sikerült kísérleteknek.

A honatyák azon felfogása, hogy a túlmagas kamatok követelését talán szegényleni fogja a hitelező kikötni, fölötté naivnak bizonyult be; mert a praktikus üzerek bizony még jelzalogi bekebelezés által sem általolták vérszopó természetüket kitüntetni, s így történt, hogy mint nem régen egy fővárosi napi lapban olvashattuk. Erdélyben 1200%-os kölcsön lett jelzalogilag biztosítva.

Hat év szomorú tapasztalata és az uzsora mindennapi áldozatainak nagy száma végtére csaknem mindenkit meggyőzték arról, hogy az uzsora-törvények eltörölése abban az alakban és módzatok közt, a mint történt, czelszerűtlen, viszonyainknak meg nem felelő s időelőtti volt.

E nyilatkozattal ki van jelölve saját álláspontunk is, melyet e kérdés irányában elfoglalunk. Elismerjük mi azon nemzetgazdasági tétel igaz voltát, hogy a pénz is áru; de a pénz sajátos természete s hazánk speciális viszonyai tekintetéből szükségesnek találjuk, hogy a pénznek, mint árnak, hasznvételi ára, azaz a kamat, ha nem határozatik is meg, de legalább korlátozassék.

A kamat nagysága sokkal nagyobb befolyással van a nemzeti termelés minden ágára, s emélfogva úgy az egyesek, mint az ország pénzügyi viszonyaira. miúgysem állami szempontból is közönyösen lehetne nézni, mi az eredménye azon egy gyakorlati alkalmazásának, hogy a pénznek is, mint egyéb dolognak, ára a kereslet és kínálat közötti viszony, vagyis az illető felek által határozassék meg.

Álseméremet tanusítanánk, ha tartózkodnánk bevallani, hogy műveltségünk és nemzetgazdasági viszonyaink nem állanak még ott, hogy az állami beavatkozást a kamat meghatározása körül nélkülözhetnők. A tőke-mennyiség, valamint a tőkészaparodás hazánkban oly esékely mérvű, hogy látnoki tehetség nélkül is előre lehetett tudni, hogy az uzsora-törvények eltörölésének a legsajnosabb következményei lesznek; mert azt nem tekintve is, hogy a kinek szüksége van pénzre, gyakran bármely terhes feltételeknek hajlandó magát alávetni, az ország lakosainak egy jelentékeny része a műveltség s belátás hiánya folytán nem képes az általa elvállalt terhek nagyságát alaposan megítélni.

Nem akarjuk itt azon, t. olya ónk előtt bizonyára ismeretes okokat felsorolni, melyek az uzsora-törvények czéliránytalanságának bebizonyítására a nemzetgazdasági írók legnagyobb része által fel szoktak hozatni. Azok mind igen szép okoskodások, s igen szépen veszik ki magukat az

elméletben; de, mint naponként láthatjuk, nagyon szomorú eredményeket szültek nálunk a gyakorlati alkalmazásban. Mi a magunk részéről inkább akarunk kevésbé tudományos theoretikusoknak tartatni azon elv vitatásá által, hogy a kamatláb hazánkban mindenesetre korlátozandó, mint az egyoldalú elmélet alkalmazása folytán naponként előforduló anyagi romlást egykedvűen összetett kézzel nézni, mondván: „volenti non fit injuria.“

Azonban vannak esetek, midőn maga a tudományos elmélet is, mely tagadhatlanul a gyakorlati élet tapasztalatain fejlődik, czélirányosnak tartja a kamatláb korlátozását bizonyos módzatok mellett, a minek részletes kifejtését közelebbi czikkünkre tartjuk fen magunknak.

Művelődjünk.

Sok szép tulajdonság van ebben a mi magyar népünkben, de van olyan is, melyet szívesen átengednénk másoknak.

A magyar inkább a szív, mint az ész embere; a ki szívéhez szól, azének vallja magát, érette tűzbe-vízbe menni kész; ellenben a ki sokat okoskedik előtte, azt könnyen a faképmél hagyja; azért ha valamit ki akarsz vinni, ne annyira eszt, mint inkább szívét keresd, szívébe markolj; egy szerencsés gondolat, egy ügyes vágás többet ér, mint órákig tartó érvelés. — Ha szíved lángra gyújtottad, kérheted tőle ingét, — leveti, odaadja; miért? . . . mert ő generosus magyar ember!

Legbrillánsabb pontja a magyar jellemnek a hazaszeretet; e téren már nem hiszem, hogy volna nemzet, mely bennünket eddig fölülmult volna. Küldsd csak el, hogy a haza vesztélyben van! mintha görös támadná meg egész testét, izeg-mozog, vasmarka összeszorul, mintha csak kardot forgatna, kezét lázasan emeli föl, le, ismét föl; szeretne ütni, szeméiből haragos villámok szór, keble feszül, a magas lelkesültség majd szétrepesztí, és hogy haragjának mások is tanúi legyenek, elrikkantja magát: „Mindnyájunknak el kell menni!“

Helyen a magyar, — de nem minden téren ám!

E sorokban épen nem szándékom hazafiasságunkra dicsverseket zengeni, hanem ellenkezőleg egy kis hibáinkra akarok rámutatni, melyből, ha isten is úgy akarja, mint magunk, majd idővel csak kigázolunk és nemzeti jellemünkön e csorbát is kiköszöröljük.

Különösen megrovást érdemlünk a miatt, hogy tanulni általában véve nem szeretünk. Iskolába csak eljárnak, 8-10-12 iskolát is elvégzünk, de ha az iskolai port magunkról leráztuk. — adieu tanulás! mintha csak a tudás legmagasabb színvonalára küzdöttünk volna föl már magunkat, — megállapodunk. — Mennyi gyönyörű tehetség megy veszendőbe? hány nagy reményekre jogosító szép ész — melytől pedig az iskola falán belül oly sokat jósoltunk — parlagosodik el?! Nézzen körül kiki saját házában, de tekintsen be máséba is (ha már t. i. ki nem dobja). — Czikkirő.) mit fog látni? bizony sok helyen fényes bútorokat, uri berendezést, az élet kényelmére szolgáló sok más szerszámot megtalál, de könyvtárt hiába keres; — pedig az egész tüzhelykörnyék azt mutatja, hogy ezen házban isten áldása van, módosság honol és így a könyvszerzésre is jutna talán évenként néhány fillér?

Dehogy jut!

Aránylag legnagyobb pártolónak örvend a regényirodalom, legtöb-

A „KOMÁROM“ tárczája.

Új mellém a kandallóhoz.

(Téli eszegecs.)

Parázként égő füleim s a esipős szétlöt piros-pozsgásra festett arezon mutatják, hogy még tart a tél! A tél oly keret, melybe sok befér, még parvistarombban viselt dolgaim is, mikoron — mások példáján okulva — eltüntettem a konyhából a esipővasat, melyből egy darabot lecsiptetve, fejszével barmolt fadarabba erősítém, pirosra fagyott művészi kezekkel, és megvolt a koresolya legprimitívebb kiadásban. Hogy utóbb két lábom is megtanultunk koresolyázni, azt fölőlesleges mondanom; hisz jég és a koresolya meg volt. Így tanulja meg magától a dunamelléki fiu az uszást is! Lelkem előtt elvonul egy óriási hőember alakja, a szánkán való ereszkedés a dombról, a közbe megessett föfordulás; a disznóölés és perzselés, a hólyagfújás, szalonnavágás idylli emlékei. Bokros szerep jutott akkor nekünk. Nem feledhetem a nagyreményű emberkék ujára erőszakolt bizonyos gyűrűt sem; továbbá az ólalkodást, a kalbász, véres

és májashurka, meg a Presswurst — németül nem tudom, hogy hívják — készítő körül; meg az utána való napon ajkainkon diszolgó püezöt — a torkosság utóhatását. De mikor olyan jó volt az a tüpörtyű, a foghagymás kalbász, meg a földtött kása, abból, az én akkori logikám szerint, mindegyikből kellett enni. Ki ne ismerne e nagyjából vázolt vonásokban édes magára? — A karácson leírásába nem merek belekapni, mert én a jó mákos és diós patkókról, a diözásról, az éjjeli miséről s az ott megcsinált szoknya-összevarrás komikumáról tudnék ugyan írni, de mi volna e mázolás kedvencz auctorem eseteléséhez képest; hogy egyszer már én is idézek, ide írom szöröl szóra szavait — mit ő is megtesz olykor *tsz-telből francia példányokból írók*, — halljuk tehát kedvenczemet: „A teayüagtól, mely karácson estjén kigyul, ködbe hanyatlak az októrkésző kutatás éles világa. A tudás fáj, a hit boldogít. A firtós bálukat körülvezelő firtós babák sikongó öröme hirdeti azt, a mi legedesebb osztályrésze a zaklatott emberi szívnek: a szeretet. Ne kutasunk, csak szeressünk. Ha izekre szeded a karácsonyfát elemző eszeddel, nem marad egyéb hátra, mint a fenyűszál sudara, melyben van fannin, mézga, zoldeny, könyv

s még egy esomó vegytani józanság. A papírfüzérek aránya sem igazi, jól tudom; az apró gyertyákat sem a Jézuska gyújtotta meg, s nem is az ő, hanem a mama garabolyából télt a sok ajándék; világos előttem az is, hogy tülelelő fa nem terem aranydió-gyümölcsöt, mert ilyen nines is. De azért mégis az édes Jézuska lebben be kis pajtásaihoz, mégis a Jézus gyermek rózsaszín szárnya dereng; a sáros utcák homályán, a fenyűfa sudara mégis csak az égbe nyul, angyalok ültették, kik bóbítás fehér galambokon nyargalnak kis gazdájuk mögött a földre, reugeteg sok dobbal, sippal, falóval s piezi topánkával ülükben, hogy legyen, a ki a Jézuska bő kezekeibe szolgáltatssa a gyorsan fogyó karácsonyfiát.“

Ez mind eszébe jut ilyenkor az embernek s piros vidámság pattog bennünk a gyermekem emlékek gondolatára, mint kályhánkban a lángrakapott fa. Ha az ember dolga miatt teheti, 10-15 perzig is elnézi egyhujjában a bőven s nesztelenül leszálló havat, mely vastag bundába prémezi. Fejes bátyám szerint — a vidéket. — Be jó most a meleg szobában! Még a tél barna pillangói is, — a szobai legyek — fölelevenednek a barátságos melegben!

Folyt. lov.

ben csak regényeket olvasnak, a mi megbocsátható a hölgyeknél, de ha a férfiú is kizárólag csak regényolvasásban keresi örömet és szórakozását, ez már megrovás alá esik. A férfunak, ki hivatva van a közéletben előforduló különféle kérdésekhez hozzászólni, a regényeken kívül még más, komolyabb irányu munkákkal is kell foglalkoznia. — Az által, ha a komoly irányu szakmunkák szélesebb körben elterjednek, eltekintve attól, a mi a legfőbb haszon, hogy saját ismereteink bővülnek, irodalmunk is jobban fog gyarapodni, reputationk pedig künn és benn egyaránt emelkedni.

De épen itt a bökkenő. — A magyar nem szeret előfizetni.

Meglepő érdekesen és igen találóan jellemzi a magyart e téren tudós Rónay Jácint az ő „Jellem-isméjében“:

„Európa legműveltebb nemzetei, ha előkelő vendégek érkeznek, kifogják lovaikat s magasztos érzemények közt vontatják kocsját. — A magyar fényes küldöttségeket, vagy daliás banderiumot rendel elébe; lovaikat nem fogja ki, hanem inkább hivatalos előfogatokról gondoskodik.

Az angol, ha gazdag vendége érkezik, azt kérdezi: hány urolalomnak, gyárnak vagy kereskedelmi hajónak tulajdonosa? az orosz, hány parasztja van? a francia, hány milliót pazarolt el? a német, hány milliója van? és a magyar, hány milliót kölcsönözne? Egyik szakállát, másik sörényét, legtöbbben erszényét simogatják az idegenek.

Ha az érkező vendég szegény, az angol komoly elmélyedésben észre sem veszi; az orosz nincs hon; a francia nyájasan mosolyog, de sürgős foglalkozása van; a német száuja; a magyar segíti, vagy kezét nyújtva bajtársnak nevezi. —

Ha a vendég tudós, az angol azt kérdezi: hány kiadást értek munkái? a német, hány tudós társaságnak tagja? az orosz, hány jutalmat vagy rendet nyert már? a francia, hány-szor volt szabadalmúsége miatt elzárva? és a magyar? . . . már a hátszobán azt kiáltja: nem szoktam előfizetni!“

Bravo édes magyarom! ez a mi ősi virtusunk, így azután majd csak *műelődünk!*

Sok könyvíró és szerkesztőre nézve az a hagyományos „nem szoktam előfizetni“ olyaténképen hat, mint a téli zuhany a nyári hőségére. Br! *Németh.*

A lebkövek.

(Természettani közlemény.)

Az eszes lények kiváló sajátysága, hogy a körülöttük mutatkozó tüneményeket nemcsak egyszerűen megtekintvén, a felelős homályába bocsásák; hanem eredetét tüzetesen kutatva, okát megismerni tanulják. De mivel a tünemények részint rövid tartamuk, részint távol esnek; mélyebb vizsgálódásoknak alig képezhetik tárgyát. E körülményben fekszik alapoka azon egymást megsemmítő állításoknak, melyek a tünemények megfejtésére kezdetlől fogva fölhozattak; s innét alig van valami idősebb a világban, mint a tévely. — E sötét kötelekből kibontakozni vala fötörévése az emberi nemnek, mi ugyan némelykor sikerült, míg máskor vastagabb sötétségbe bukott; miről nemcsak a régi, hanem az újabbkori műveltség történet is elegendő bizonyítékot nyújt: például szolgál tárgyunkhoz a természettan és esillagászat története is, a lebkövek eredetét, létét és természetét illetőleg.

Ámbár a népek harmadfelezres évkönyvei nyílt tamságai a lebköveseknek, s mellözhetlen szentannak azt kétségkívül helyezik; s noha a messze hajdan népeinek egy része azokat imádta, a chalifák és mongol fejedelmek az ujonnan esettekből kardot kovásoltattak, sőt velök emberek is üttettek agyon; mégis e főséges tünemény Cladni koráig figyelmen kívül maradt. Csak öneki sikerült némileg hazája tudósainak érdekét felkeltetni s figyelmüket munkája által e tüneményre irányítani, mi annál könnyebben ért el, mivel állítása ép akkor végbe ment egyszerű lebköves által kézzelfoghatóvá lön, úgy hogy a legkomokabb sceptikus is engedett kétegyéből. De nem ért ily könnyen ezélt a francziáknál, kik a lebkövesést dajkamesének, koholmánynak tartották. Ugyanis 1790. évi július 24-én, est 9 órakor, Franciaországban egy egyszerű tűzgolyó jelent meg az égen Juillac és Borbaton fölött, mely roppant durranás kíséretében valóságos kő-záport okozott s több departementre (des Landes, du Lotte et Garonne, du Gers) kiterjedt. A tűzgolyót igen sokan látták, a dörgést hallották, a lehullott köveket összeszedték s mindezek daczára a híres de Luc mégis azt írta: c'est un fait évidemment faux, phénomène physiquement impossible (ezen eset világosan hamis, s physicaillag lehetetlen); s azon tanukról, kik az eseményt látták, egyszerűen ezt írta: qui ne peuvent, qui exciter ha pitié, nous ne disons pas seulement des physiciens, mais des tous les gens raisonnables (hogy nemcsak a természettudósok, hanem minden okos ember szánakozására méltók). A körül pedig azt mondta: ez va-pát, melyre esetleg a villám esapott. De miután többszörösen küldettek a párisi akademiához kövek, melyek a világűrből hullottak le; többen, kiknek az ítélet-hozás jobban szívükön feküdt, a régi krónikák átkutatásához fogtak, megvizsgálták a klasszikai hajdanokot, nem volna-e nyoma ilyféle eseménynek, mely világot vetne eme talányszerű tüneményre? Az előítélet nélküli kutatók találtak is adatokra a legregibb időkől korukig.

Folyt. kov.

Tanügy.

Németh Antal kir. tanfelügyelő írunk a Komárom megyei iskolatanácshoz tett jelentése.

Úgy hiszszük, szolgálatot teszünk a tanügynek, ha érdemes tanfelügyelőnk nyilatkozatát a t. közönséggel megismertetjük; annál inkább, mert benne több elvi dolog is érintve levén, itt-ott talán gondolkodásra is készitendő olvasóközönségünknek főleg azon részét, mely hivatva van a tanügy előmozdításán munkálni, és mert az 1873. évi tényleges állapotokat megvilágítja.

Felolvastattat e jelentés az iskolatanácsnak 1874. január 15-én tartott ülésén, mely azt a megyei bizottság elé terjesztetni határozta. Szó szerénti szövege a következő:

Tekintetes Iskolatanács! „A magyar állam femállása, mint magyar államé, attól függ, hogy szellemileg, anyagilag megbirja-e fajunk a szupremaciát tartani“ — mondá Tisza Kálmán egyik országgyűlési beszédében (l. „Hon“ 1872. okt. 11.) A szellemi s anyagi szupremacia megszerzésére és biztosítására pedig legelső sorban a népnek értelmi fejlettsége, a munkásság és takarékosággal párosult erkölcsiség nélkülözhetlen tényezők. Az általános értelmi fejlettség megalapítására, valamint a munkaszereket felbresztésére és ápolására, nemkülömben a közérkölciség meghonosítására mindenekelőtt a népiskolák hivatvák. — Érezte és tudta ezt az 1867-ben kinevezett II. n. ministeriumnak halhatatlan emlékü tagja br. Eötvös József s vele érezte és tudta a népnevelés fontosságát a törvényhozó testület is s épen ezen tudattól ösztönözöttve, vállalva iparkodtak a közművelődés érdekében odahatni, hogy oly intézmények léptessenek életbe, melyek százados mulasztásainkat bár lassan-lassan javítva, a nemzet regenerációjára, erkölcsi és szellemi újjá-születésére jótékony befolyással lehessenek. Uj iskolatörvény hozatott. Nem szándékom ennek előnyeit mutogatni, sem hiányait, mik nélkül emberi művet haszttalan kereszénk, leszegetni; — sem azt nem kutatom, vadljon szabatosan mérlegeltettek-e a hazai viszonyok, számba vetettek-e az országban létező tényleges állapotok; annyi azonban világos előttünk és bizonyos, hogy az 1868-ki iskolatörvény jó és az idő méltányos követelményeinek megfelelő tanodákat sürget, az eddiginél szélesb alapra fektetett szervezettü jó iskolákat, hogy a polgári jogegyenlőség s önkormányzat követelte műveltség minél hathatósabban előmozdittassék, sőt mi több, midőn az előadandó tantárgyakat a haladó korszellem — és az átalakult társadalmi viszonyok komoly figyelembevéve mellett kijelölte, egyuttal tért nyitott új elemeknek, hogy a közművelődés előmozdítására befolyhassanak, tért és alkalmat nyújtott az iskolatanács- és iskolaszéki intézmény által arra, hogy az értelmileg emelkedettebb és vagyoniilag tehetősb honpolgárok e téren is behozonyíthassák az áldozatkészséggel párosult hazaszeretetet! Tért és alkalmat nyújtott az intelligenciának arra, hogy a népet a politikai öntudatra öbreszteni, jogaival és szabadságával helyesen élni tudni, honpolgári kötelességeinek teljesítésére buzdítani segítse s mindezt a törvényhozásnak s a kormánynak tennie kellett, mert amaz legjobb esetben is csak üdvös törvényeket hozhat, emez pedig, *ha teljes erejét és befolyását egyedül a népnevelésre fordítaná is, még akkor sem tehetne mindent, sőt még legtöbbet sem.* — (B. Eötvös.)

Folyt. kov.

Levelezés.

Kolthán, január 15. 1875.

(Érkezett Komáromba u. a. hó 25-én.)

Kedves Jókay úr!

Azon bizalomteljes felszólítása, melyet hozzám, a megye termében, kiadandó lapja érdekében intézett, viszont a bizalmas jóakaratu nyilatkozatot tette kötelességemmé, de ez oly rövid néhány szóval történt: hogy abból az udvariás viszonzásnál egyebet alig érthetett; ne vegye tehát rossz néven, ha a tárgyról tovább gondolkodva, e tekintetbeni nézetemet bővebben kifejtjem s a szóval megajánlott pártfogást, a röviden kijelentett, de talán nem eléggé érthető fölitételekhez kötyve, azokat czemmel bővebben taglalni önel tudatni öhajtom! Érttem a szerkesztendő lap czélját. A mennyire én lelkületét, becsületét s hazaszeretetét ismerem, nem kételkedtem benne, hogy a legjobb szándék vezérli; de ha ezt felteszem is; nem tagadhatom meg magamtól azon kérdést, mely a jó akarat valósitásának czélja és eszközeit tekintve, mind ömre, mint jó hazafira, mind olvasóira nézve csak úgy leend üdvös, ha a kor kívánataihoz képest, az általános hazai, s különömben e vidék igényeinek megfelelő leend; ez, barátom! nem esékly feladat, ehhez a becsületes jó szándékon kívül komoly meggondolás, tiszta, önzetlen népszereget, s nagy mérvü tudományos készültég **) kívántatik, mely ha hiányzik, mindenütt, de leginkább a sajtó terén, a czélzott jószándék elenyészik és a fölvilágosítás s jó uton vezetés helyett a népre káros és átkos hatás gyakorolhatóatik; hogy ez ne történjék, az ön és megyénk népe érdekében szívemből kívánom. Nézetem szerint tehát nyiltan és őszintén kívánám önel tudatni azon utat és módot, mely szegény elmaradt népünk egyedüli javára szolgálhat, s ez nem egyéb, mint népünket saját helyzetét ismerteté éhez, annak helyzete javításához, — az önerő öntudatos kifejtéséhez odavezetni, hogy saját anyagi helyzete javításán, senki segélyét sem várva, maga iparkodjék; mert az ismeretes dolog: hogy az anyagilag jólétben lévő nép képes csak a szellemi jólétre; — nézetem szerint tehát, félre téve minden politikai pártnézetet, — arra ösztönözni népünket, hogy föl hagyva minden pazarlári szokásaival, a házi takarékoság, gazdaság szorgos vezetése, pontos számitáson kezdve, az önföntartás polgári kötelességeivel ismerkedjék meg; mert ha e téren nem javítunk népünk helyzetén, mulhatatlanul elszegényedünk, uzsorások martalékaivá leszünk s hazánk boldog földjét idegenek birtokába juttatjuk. — Ezt úgy tudja barátom, mint én, s ezen semmiféle politikai párt vagy intézvény, még törvény sem segít, — csak saját magunk énje, melyet fölbereszteni minden áron kötelességünk. Ha ezen kifejtett nézetemet osztja s azok érvényesítését kiadandó lapjában komolyan akarja, s ezekhez mérten a sajtó terén a helyes eszközöket megválasztván, a kitűzött czélra jó hatású gyakorolni fogja; részemről szívesen pártolni s befolyássalommal lapjának ügyét előmozdítani hazafini kötelességemnek ismerendem; ellenkező esetben sajnálham, ha a czél tévesztése, s emek megfelelő eszközök

*) Arra nézve szolgálaton biztositékül az 1868-ki sz. Andras-hava.

**) Itt nem keletel támaszt a német levelező, azonban Dumas Sándor azt mondja: „Mente Christó-jában Pérea albeval, hogy hosszas es kitartó olvasás által mind-nem lehet tanulni. Ez biztositóunk, mert ha-munk az erő, akarat nem hiányzik.“ Szék.

megválasztása helytelenségénél fogva, nem csak nem pártolnám, de nyíltan ellene működni színtolyan hazafi kötelességemnek ismerném. — Véget kell már egyszer vetni az ön- és népámitás szülte gyászos következményeknek szorongatott hazánkra nézve; meg kell jönni valahára már az időnek, hol a helyzet ismeretlensége, a szóvivők tudatlansága s önérdékük folytán elkövetett népámitás helyett, minden hátsó gondolat nélkül, a nemzet valódi érdekének felismerése s biztos, alapos vezetése a közvéleménynek rendszeres medrére terelgetve, hazánk és népünk az enyészettől mentessék meg s fenttarthatása iránt tisztában legyen. — Reményem, őszintén fogadja önzetlen hazafias nézeteim közlését és szívesen igyekeznék tehetségéhez képest a mondottam célra közreműködni, — melyet hogy áldás és siker kövessen, legtisztább érzettel óhajta ***)) barátja *Jaross Károly*.

Hírek.

A követválasztási összeiró küldöttség m. hó 28-án befejezte működését. Osszeiratott: régi jog címén 243, — földbirtok után 17, — házbirtok után 172, — jövedelem után 358, — értelmiség címén 92, — összesen 882 választó.

Adóhátralekók. Az 1874. évben kivettett városi lakosságunkra fejedelmi adó fejében 73892 ft. 95 kr., melyhez járult még az előző évből fennmaradt 17669 ft. 86 kr. kitétt adóhátralek. Ezen két összegből adóhátralek gyanánt maradt a f. évre 11566 ft. 44 kr. — A múlt évi fejedelmi adóra 40%-kal kivettett községi pótdadó kitétt 33646 ft. 16 kr., 1873. évről pedig hátralekban volt 8617 ft. 10¹/₂ kr. A múlt év végével ezen összegekből 12329 ft. 88 kr. községi pótdadó volt hátralekban, még pedig állítólag nagyobb részben a földműves osztálynál. A hátralekosságok ellen hatósági részről a zálogolás foganatosított s az árverés is kitűzött, mely intézkedések folytán a kimutatott hátralekokra, mint értesültünk, már tetemes fizetések történtek.

Komárommegeye alispánja, mélt. Zuber József úrnak főispánmá tisztelettel kinevezetése alkalmából szükségesnek mutatkozó intézkedések megtétele végett, folyó február hó 10-ára, reggeli 10 órára rendkívüli közgyűlésre hívta meg a törvényhatósági bizottság tagjait.

Az ujonczállítás eredménye. Az e hó 1-jén befejezett sorozás alkalmával komáromvárosi ifjakból besoroztatott 42.

Az új városház építésére a komáromi építő-társulat az eredeti költségvetésre való 14¹/₂-kos felülköltséggel vállalkozott.

A „**Szabad Polgár**” megemlékezőjén múlt hó 28-án 8. számában lapunkról, felemlíti, hogy abban egy *győri levél* is van, mely a meghalt „Győri Figyelő”-t egészen magasztalja s keményen megrija a győrieket, akik mint mondja szívesen engedték a haláluk. Azután folytatlagosan óv bennünket győri leveleink írójától, mint szabadkőművestől, s a szabadkőműveség „egyedül szabadlevél”-nek kikiáltott titkos tanaitól, mint a melyek egyedül ragadták Magyarországot a defeziték örvényébe! Minderre válaszuk csak annyiból áll, hogy mi győri levelezőnk minden tekintetben derék, művelt s elmés úri egyének tartjuk, kinek lapunkban mindaddig örömet tért engedünk, míg egyéni meggyőződésének az illetékes körökkel közlő adand kifejezést. Ezt tette I. levélben, s nem tartunk tőle, hogy bármikor okunk lehetne a szabadszólás jogát tőle megvonni. Leveleiben semmiféle *titkos tanokat* nem hirtetett s nem vagyunk képesek felfogni, miként tarthatja őt a „Szabad Polgár” e levele után szabadkőművesnek. Mi a „Sz. P.”-nél liberalisabbak vagyunk és senkire sem vetünk követ meggyőződésért. Azt az egyet azonban kijelentjük, hogy a magunk részéről oly messze állunk a szabadkőműveségtől, mint a „Szabad Polgár” az országos jobboldaltól.

Lapunk 1-6 számában „Hangok a népből” rovat alatt megjelent vádat az illető úri egyén *vágyalmainak* nyilvánítja. Mi a magunk részéről ez ügyet befejezettnek tekintjük, s további vitatásnak helyt nem fogunk engedni. Csak annyit jegyzünk meg, hogy kár volt nyilatkozó úrnak epéskednie; mert ha a val való, a megrovást megérdemelte; ha pedig nem az, tudnia kellett volna, hogy efféléket a szerkesztő-egység csak úgy vesznek fel, ha magukat a panaszbó fél aláírásával fedezték. Konstatálni vagyunk tehát kénytelenek, hogy védekező úr nagy hajlammal bír a gorombáskodásra, mi a vitatott ügynek a közvélemény általi elbírálatánál nem szolgálhat javára.

Baleset. Folyó hó 1-jén Sklu zánczek Janka, 11 éves leányka, gazdájának, Porubán hentesnek, a főpiazcon felállítva volt szatorát a kath. községnek a sz. János-templom-féle telken álló épületbe hordván, valószínűleg saját vigyázatlan ágából. A szatosz Aba úr kocsija által elgázoltatott, s a kerekek mindkét lábán, térd alatt, és állán megsértették. Kórházba vitetvén, ma már minden veszélyen túl van.

A dunai gőzhajózás, teherszállítványokra nézve. Győr és Budapest közt, e hó 3-tól kezdve megindult.

Beküldettek hozzánk ... *A gyöngyösi műkedvelők egyesületének alap-szabályai.* Célja ez egyesületnek: színi előadások, dal-, zene-, táncestélyek és egyéb mulatságok rendezése által a közönségnek művelését, kellemes szórakozást szerezve, a közművelődést előmozdítani, a szépművészeteket ápolni s jótékony czélokra pénzt gyűjteni. Az egyesület színi-, zene- és dalosztályból áll s jelenleg 64 tagot számlál. A derék gyöngyösi-iek eképen szívesen egybekötik a kellemes hasznossal; példájuk utánzásra méltó.

Postai újdonságok A kereskedelmi miniszterium rendelete szerint, f. hó 1-től kezdve, Svéjcza és a külföldi német államokba 75 ftig terjedő postautalványok és utánvételes küldemények a magyar-osztr. postahivataloknál átvehetők és küldethetők. Minden feladott utalvány és utánvételes lapba az összeg osztr. értékben beírandó, s az agio a kimenetiháron a napi börze szerint számíttatik. Színtén februártól kezdve, nagyobb

***)) Nagyrabecsült nyilatkozatát örömmel és köszönettel fogadjuk, mint oly férfiat, a melynek nemcsak meggyőzősége, de hazánk iránti szeretke is kívánandó. Szerk.

összegű pénzek elhelyezésére, nagyobb alakú pénzes borítékok hozattak be, melyek, darabja 1 krjával, a postahivatalnál és levélgégyáraknál kaphatók. — A magyar osztr. birodalomban levő postahivataloknál a métermérték-rendszer már jövő márcziushóban életbe fog léptetni.

Beküldetett szerkesztőségünkhöz az előfizetési felhívás az „*Egyetem-híradó*” című ifjusági szaklapra. Felelős szerkesztő és laptulajdonos Naszluhácz Ödön ügyvédjelölt. A hazai főtanodák ifjuságának érdekei képviseletét tűzte ki zászlajára. Megjelenik Budapesten f. é. márcz. 1-től kezdve, minden hó 1-jén és 15-én. Előfizetési ára egész évre 2 frt.

Uj zeneművek. Tábarszky és Parsch zeneműkereskedők kiadásában Budapesten megjelent legújabb zeneművek: „*Brankovics*,” Erkel Ferenc legújabb eredeti 4 felvonásos dalművéből zongorakivonat. Ára 2 frt. E dalmű a geniális mesternek legjelentékenyebb műve, mely már eddigelé is nagy hódítást tett a közönség és kritika körében. — Továbbá *Fahr-bachtól* zongorára „*Festher Blut*,” népdal-induló. Ára 60 kr. — *Guché-rans!* polka française. Ára 50 kr. — „*Auf dem Stadtwaldchen-teiche*,” gyors polka. Ára 50 kr. — „*Alpenblühen*,” polka mazur. Ára 50 kr. — „*Die Nordpolfahrer*,” keringő. Ára 80 kr. — „*Favoritchen*,” polka française. Ára 50 kr. — Végre Quirl A.-tól: „*Aus dem Circus Rens*,” polka française. Ára 50 kr. — Felhívjuk e művekre a t. cz. zenekedvelő közönség figyelmét.

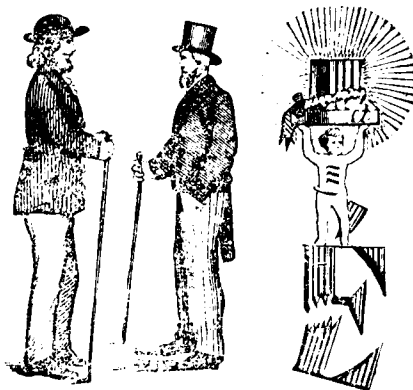
Egyveleg.

Postai nyaláb- és levélküldemények. Azon kellemetlenségek, melyeknek a t. közönség ki van téve, midőn küldemények a postahivatal által el nem fogadhatók, vagy rongyoltan érkeznek be, esakis a hiányos csomagolásnak tulajdonítandók. Elkerülendő e bajokat, figyelmeztetjük a t. közönséget a következőkre: Papiros-, vagy fa-dobozok vastag czukorpapírosba, vagy vászonba burkolandók; ez utóbbi legjobb. — Nagyobb csomagok faládákban adandók fel, melyek sulyukhoz képest fa-, vagy vasbronceszal huzandók át; a nyílások több helyen lepecsételendők; a reájok szükségelt czímek a spárca alá kötendők; a szállítóleveleken levő pecsétre olyan színű viasz és ugyanazon pecsétnyomó használandó, mely a nyalábküldeménynél használtatott.

Figyelmeztetjük egyszersmind a t. közönséget, miszerint az állam által kiadott pénzes levélborítékok, melyek 1 krjával a postán, valamint a levélgégyáraknál is kaphatók, alkotásuknál fogva, csak két pirosszínű, kemény pecséttel látandók el. — Azon csomagok, melyekről a szállítólevél átvételt, legfeljebb két nap alatt a postáról elviendő. Az utánvételeknél nem fehér, hanem zöld színű szállítólevelek használandók. — Kisebb összegű pénzek elküldésére legelőszöbb az utalványok, melyek kitéltve adandók át a pénzzel együtt. Helyben szóló levelekre 3 kros levélgégyek használandók. — Nyitva feladott közönséges levelek, vagy névjegyek, ha írott közleményt tartalmaznak, nem 2 kros, hanem olyan levélgégyvel látandók el, mint a lepecsételték; ellenkező esetben, a hiányzott levélgégy portóján kívül, 1 ft. kihágási illeték alá esnek. — Elrontott levélgégyes borítékok, utalványok, szállítólevelek, levelezési lapok, ha még a postára fel nem adhattak, 1 kr. felkötés-el a postán tisztákkal becserejtetnek. A kir. postahivatal Komáromban. *Szabó* m. k. postahivatali főnök.

Különös hatalmaskodási per. A kir. ipar- és keresk. ministerium által kőmennyseprői jogot nyert Kaubek Antal ezen jog gyakorlatában a helybeli rendőri hatóság által gátoltatván, állítólag azon okból, mert a város tázrendőri tekintetből előbb kerületekre osztandó; minthogy ezen kerületek felállítását már nem tudta bevárni s kinyert joga gyakorlatában háborgatását törvényen alapulónak nem tartja, létrái elkobzása miatt, a helybeli rendőri közegek ellen hatalmaskodási pert indított meg a kir. járáshírség előtt.

Képtalány.

Megfejtési határidő f. hó 20-áig. A megfejtők közt „*Brankovics*,” Erkel legújabb dalművének Tábarszky és Parsch kiadásában mostanában megjelent zongorakivonata fog kisorsoltatni.

Szerkesztői üzenetek.

N-nek, helyben. Meg nem volt érkezésünk cikkének átvételére. *Kanove Leo* úrnak. Gy.-Sz.-Martonban. Az ajánlatot örömmel elfogadjuk s minél gyakrabbi küldeményeket kérünk; a mostani legközelebb fogjuk közlteni.

Szöny. Versiket nem adunk, kérem pro-ai munkákat, csapjon fel pl. levelezőnek.

M. Lajza úrnak. Pesten. A levél már első számunk megjelenésekor ki volt szedve; de csak a legközelebbiben jelenhetik meg, mert körülményeink parancsolnak.

Beáthy Zsigmond úrnak. Budapesten. Az előfizetési pénz 30 krral több volt. Előfizetünk a jövő éviig.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Jókay Lajos.

On parle français.

GALAMBOS LAJOS

az 1874. évi győri kiállításon ezüst érmet nyert
épület- és mű-lakatosmester,
vágóhid-utczában Komáromban
ajánlja magát
minden vas- és ércnemű munkák készítésére,
szivattyúk, kutak, varró- s egyéb gépek kijavi-
tására.

On parle français.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek.

Hirdetmény.

Alulírott tisztelettel közhírré teszi, miszerint a neszmélyi hegyekben, újonnan megnyitott — a Duna mellett fekvő varla- (Quarz) kőbányáiban fejtett, a legjobb és legkeményebb minőségű, **utca, járdá, udvar. kapu alja kikövezésére**, valamint az épületek alaprakására, pinczék, kutak készítéséhez, **folyamok szabályozásához legalkalmasabb gránitköveinek**, nagy és kisebb mennyiségben jutányos ároni szállítása megrendelhető szapanyos-utczában 38-ik számú üzleti helyiségben.

Fertőy Imre,
mű-kőfaragó és szobrász, (előbb Pachi Antal).

ADLER ADOLF

könyv-, mű-, hangjegy-, és papirkereskedésében a főtéren kapható

Murai, A képviselő-választásról. Ki lehet választó? Mire kell ügyelni a választásnál? Szabad-e korteskedni? Ára 16 kr.
Dr. Bozók Alajos, A köteles részről. Ára 2 frt.
Dr. Dárdai és Zlinszky Imre, Kézikönyv királyi közjegyzők számára I. Ára 1 frt. 20 kr.
Szente József, A méter-mértékek ismertetése s azokkal való számolási mód. Ára 60 kr.
Fekete Lajos, Erdőértékszámítást, erdészek, erdőbirtokosok és erdő-tisztek számára. Ára 3 frt.
Jókai Mór, Emlékeim. 2 kötet. Díszkötés. Ára 6 frt.
Petőfi összes költeményei képekkel, díszkötésben. Ára 16 frt.
Beöthy Zsolt, A névtelenek. Ára 1 frt. 20 kr.

(1 2) **Kovács József**

arany- s ezüst-élszerész. győrdunai részvételén 76. sz. a., Nérey ur sörösarnoka átellenében, Komáromban,
ajánlja az 1865-ik év óta fenálló üzletét s a m. k. fényjelzéssel ellátott arany- s ezüstből készített tárgyait a legjutányosb áron, — elfogad minden szakmájába vágó megrendeléseket, s árúinak valódiságáról kezéskedik.

ARANYNEMŰEK

legfinomabb 3 próbás, azaz 18 karátos és 14 karátos aranyból.
Férfi-gyűrűk tomor, pécsetnyomó alakjában 5, 6, 7, 8, 10, 12 frtos és felebb.
Női gyűrűk pécsetnyomó alakjában 3 frt., 3 frt. 50 kr., 4, 5, 6 frt. és felebb.
Karikagyűrűk tomor, 3 frt. 50 kr., 4, 5, 6 frt. és felebb.
Gyermek-fülbevalók párja 1 frt. 80 kr., 2 frt. 2 frt. 50 kr., 3, 4 frt. és felebb.
Női fülbevalók párja 5—7 frt., 10—12 frt., 18 frt. és felebb.
Ingombok darabja 2 frt. 50 kr., 3, 4 frt. és felebb.
Mellermek (Medaillon) 6, 9, 12, 16, 19, 22 frt. és felebb.
Nyaklánczok medaillonhoz 7, 10, 13, 15 frt. és felebb.
Fentebbi tárgyak ezüstből is legjutányosb áron kaphatók.

Hatóságilag engedélyezett!!

Joachim tudakozó- és szerző-intézete

Komáromban, barátok-utca 823. sz. a.

ajánlja magát legjobb francia, angol, német és magyar nevelőnk, home-ok, tanítónők, társalkodónők, komornák, szobaleányok, szakácsnők, dadák, pénztárnoknők és minden, tanítás-, üzlet- és szolgálathoz szükséges személyek szerzésére.
Francia gyermekjátótársak, 10—14 éves fiúk és lányok, 2—3 évi szerződéssel, az intézet jóállása mellett, egyenesen Svájcba szállítanak.
A külföldi személyzetek 20% jutányosabban szállítatnak, mint a fővárosi intézetek szállítják.
A beíratási díj uraságok részéről 20 kr., a eselések részéről csak 10 kr.
Az intézet pénz- és másnemű szerzéssel is foglalkozik.

JELINEK J. KÁVÉHÁZÁBAN

ma és minden vasárnap

zeneestély

tartatik
a helybeli zenekarok által felváltva.

Eladó ház.

Huszár utczában a volt Lukárdi-féle eserep föléli új ház, igen jó kútvízzel, kitűnő pinczékkel, s melynek udvara s kerteskéje köfalakkal van bekerítve, nemkülönben az összes szobák új bútora és konyhaszerk készpénz fizetés mellett, szabad kézből eladók. Értekezhetni a házban a tulajdonossal.

Király Adolf

győri fogművész.

ajánlja magát a t. cz. közönség becses figyelmébe

Ültetni való fa eladása.

A f. évi tavaszi faültetési időnyre *Pusztá-Giczen* nagy mennyiségű különféle kuru és nagyságu akác-, kőris-, nyar-, bálvány-, szeder-, ilar- és más erdőgazdasági és kerti dísz- és nemesített többféle gyümölcsfakon kívül,
különösen tomeges, nagyban eszközlendő faültetésre és erdősítésre alkalmas sok százezer akácfa és akácfa-csemete, és pedig:
egy éves 10, azaz tízezer darab . . . 30 lit.
ugyanaz és ugyanannyi, valogatva . . . 40 lit.
kéteves ugyanannyi 50 lit.
ugyanaz és ugyanannyi, valogatva . . . 70 lit.
valamint ezeknél korosabb és nagyobb akácfa aránylag magasabb, de nagyobb megrendeléseknél jutányos áron eladók.
Az árak helyben a faiskolában a fa kiadásával együtt értendők. A kívánt beszállítást, és a győri vasuti vagy gőzhajózási állomásokra történendő elszállítás mellányosan külön felszámítatik.
Megrendeléseket elfogad és érvényesít Pusztá-Giczen a gazdasági intéztség, utolsó posta: Kisbér, Varsány. Vétel végett tudakozhatni *Győrben Szűts Mihály* úrnál, ki szintén fogad el megrendeléseket, akíhez is ez érdemben a táviratok intézendők.

Komáromban a felső Duna-soron levő koresmai ház, melyben most Veisz Emánuel lakik, folyó évi sz. György-naptól bérbé kiadó. értekezni lehet **Konkoly Balázs** háztulajdonosnál, megyertsi-utca 639. számú házában.

Bérbe adandó Komáromban az

„A NYILÁG” =hoz

ezimzett kert,

mely vendéglő-, nagy táncsterem-, két golyózó-, egy amerikai mód szerint épült jégverem-, konyha-, pincze- és tökéletesen felszerelt kerti bútorokból áll. f. évi márczius 1-től több évre.

Bővebb felvilágosítással szolgál

Jelinek János,
káves.

Állomáskeresőket

a kereskedelmi, gazdasági, valamint minden más szakban, évek óta fenálló közvetítő-intézetünk- a bel és külföldön előnyösen elhelyez

„GERMANIA” Boroszlóban (Poroszország).
Renschesstrasse 52. sz.
Helytadók nem fizetnek.

Házeladás.

Alulírott tudatja a t. cz. közönséggel, hogy Fazekas-utca 236. sz. házá, két bors pincze-, kut- és kerttel, szabad kézből eladni szándékozik.
Bővebb felvilágosítást esápo-utca 1. lakásán nyerhetni.

Pader Ferencz.